

Nr 341.

Av herr **Björck, John**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till stödjande av trädgårdsnäringen m. m.

Ett av de allra viktigaste problemen för landets frukt- och bär odlare är att finna avsättning för fabriksvarorna, d. v. s. sådana frukter och bär vilka ej i sorterat och förpackat skick kunna utföras i den allmänna handeln för direktkonsumtion.

Från producenternas sida hava under de senast gångna åren verkliga kraftanstängningar vidtagits för att intressera industrien för avsättningsfrågan. Trots att en hel del goda resultat uppnåtts äro dessa dock ännu ej på långt när tillfyllest för att fabriksvarorna skola kunna tillvaratagas i erforderlig utsträckning.

För frukt- och bärhandelns rationalisering är det ett nödvändigt villkor att fabriksvarorna kunna omhändertagas och komma till användning inom industrien, ty om så ej sker komma fabriksvarorna ut i marknaden och trycka priserna på de produkter, vilka äro avsedda för handeln. En stabilisering av priserna på handelsprodukterna blir likaledes omöjlig att genomföra när stora kvantiteter fabriksvaror skola försälgas i öppna marknaden vid sidan av kvalitetsvarorna.

Detta avsättningsproblem har tidigare varit föremål för uppmärksamhet från statens sida. Under år 1937 föranstaltade sålunda regeringen bland annat om tillverkning av äppelmos, dels för utdelning bland barnen i Norrland, dels för extra tilldelning vid regementen, sjukhus, fångvårdsanstalter etc., vid det tillfälle då genom förhärjande stormar stora kvantiteter fabriksfrukt ej kunde finna avsättning.

Vid 1935 års riksdag väcktes en motion (nr 14) i andra kammaren, vari begärdes utredning och förslag ifråga om tillgodogörande av svenska frukter och bär. Genom beslut den 30 mars 1935 anbefallde Kungl. Maj:t lantbruksstyrelsen att verkställa av riksdagen med anledning av denna motion ifrågasatt utredning, och inkom lantbruksstyrelsen den 6 december 1935 med sitt yttrande, vari under rubriken »Åtgärder för rationell beredning av produkter utav frukt och bär» angivas följande fem huvudlinjer för avsättningsmöjligheter inom industrien.

1. Inläggning i hermetiskt slutna kärl samt torkning av frukt och bär.
2. Tillverkning av mos, sylt, marmelad, gelé och dylikt.
3. Vinberedning.
4. Tillverkning av s. k. flytande frukt.
5. Tillverkning av kolsyrade drycker.

I Kungl. Maj:ts proposition år 1938 nr 303 till riksdagen angående åtgär-

der till stödjande av trädgårdsnäringen m. m. begäres ett bidrag för anskaffande av apparatur till musterier om 15,000 kronor. Kungl. Maj:t har sålunda redan föreslagit vidtagandet av vissa åtgärder för under punkt 4 angivna ändamål.

Den genom Kungl. Maj:ts bemyndigande av den 13 mars 1937 av chefen för Kungl. jordbruksdepartementet tillsatta utredningskommittén, kallad Frukt- och Trädgårdsutredningen, har i sitt betänkande under kap. 10 behandlat dessa avsättningsfrågor men endast ansett sig kunna förorda ett anslag för anskaffande av apparatur för musterier. Ett reservationsanslag av 6,000 kronor begärdes, vilket i nysnämnda proposition höjdes till 15,000 kronor.

Man hade vissa förhoppningar om att frukt- och trädgårdsutredningen med stöd av de yttranden, som gjorts från flera håll, bl. a. av lantbruksstyrelsen, angående nödvändigheten att finna ökad avsättning av de för fabrikation avsedda frukt- och bärvantiteterna, skulle framkommit med förslag till effektivare åtgärder. Den föreslagna åtgärden kan ej anses lösa avsättningsproblemen, och då dessa äro av så stor betydelse för handels rationalisering, torde det vara nödvändigt med en mera ingående utredning.

Utan tvivel kunna de statliga inrättningarna konsumera betydligt större kvantiteter äppelmos, än vad som nu sker, och likaledes den inhemska vinberedningen avsevärt ökas samt konsumtionen av flytande frukt i likhet med vad som sker i andra europeiska länder få en större omfattning. Det torde vad den flytande frukten beträffar finnas stora förutsättningar för att statliga institutioner även kunna förbruka betydande kvantiteter vid tillredning av äpplesoppor m. m. Undersökningar härom hava igångsats av Riksförbundet Svensk Frukt, vilka enligt uppgift lämnat goda resultat. Att en ökad förbrukning av svenska frukter och bär för bespisning av skolbarnen kan åvägabringas torde likaledes vara möjligt, och torde det finnas anledning att lämna anvisningar härom till befolkningskommissionen vid uppgörandet av förslag till matportioner.

Inom läskedrycksindustrien finnas säkerligen stora möjligheter till en ökad avsättning av svenska frukter och bär, och kan man för detta ändamål tänka sig en förordning, som påbjuder, att samtliga i landet tillverkade läskedrycker med frukt- eller bärsmak skola innehålla en viss bestämd minsta mängd safter av svenska frukter och bär. En sådan förordning skuile säkerligen medföra en betydande åtgång av dessa safter.

Med anledning av att de här ovan angivna avsättningsproblemen snarast måste på ett tillfredsställande sätt bliva lösta, och dessa problems lösning är av den allra största betydelse för att kunna genomföra en rationalisering av såväl frukt- som bärproduktionen samt handeln med dessa produkter, vill jag föreslå,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skyndsam och allsidig utredning, avseende att finna en ökad avsättning av de för fabrikationsändamål avsedda svenska

frukt- och bärkvantiteterna samt att med ledning av resultaten av denna utredning vidtaga de åtgärder Kungl. Maj:t finner erforderliga.

Stockholm den 10 maj 1938.

John Björck.
